

ŽYMIŲ ŽMONIŲ, ISTORINIŲ DATŲ, ĮVYKIŲ ĮAMŽINIMO PANEVĖŽIO MIESTE KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2015 m. kovo 12 d. Nr.ŽŽ-15-2
Panevėžys

Posėdžio pradžia: 14:00 val.

Posėdžio pirmininkas - Julius Beinortas

Posėdžio sekretorius – Benjaminas Pučkis

Dalyvauja komisijos nariai: Romualdas Lukšas – Architektūros ir urbanistikos sk. dizaineris,
Arūnas Astramskas – Panevėžio Kraštotyros muziejaus direktorius,

Loreta Paškevičienė – Kultūros paveldo skyriaus vedėja,

Juozas Bečelis – tarybos narys,

Dėl pateisinamų priežasčių posėdyje nedalyvauja:

Rasuolė Kerbedienė – KPD Panevėžio TP specialistė (komandiruotėje),

Dėl nežinomų priežasčių posėdyje nedalyvauja: Gintaras Šileikis – tarybos narys

Posėdyje dalyvauja 5 komisijos nariai. Kворumas yra.

Svečio teisėmis posėdyje dalyvauja: tarybos narė Danutė Marija Kažukauskienė - tarybos narė,
Panevėžio miesto žydų bendruomenės pirmininkas G.Kofmann ir administratorė O.Navickienė.

DARBOTVARKĖS KLAUSIMAI:

1. Dėl daktaro Šachnelio Abraomo Mero atminimo įamžinimo Panevėžio mieste;

SVARSTYMAS:

1. Pirmininkas J.Beinortas informavo komisiją, kad 2015-03-05 Panevėžio miesto meras ir Žymių žmonių, istorinių datų, įvykių įamžinimo Panevėžio mieste komisija gavo Panevėžio miesto savivaldybės narės Marijos Danutės Kažukauskienės prašymą dėl ilgamečio Panevėžio gydytojo Šachnelio Abraomo Mero atminimo įamžinimo.
Šiais metais sukanka 150 metų Š.A.Mero gimimo jubiliejus. Gydytojas Š.A.Meras gimė 1865 metais Panevėžyje, mokėsi Kauno gimnazijoje, baigė Maskvos universiteto medicinos fakultetą, nuo 1891 m. dirbo Pasvalyje, savo pastangomis atidarė nedidelę ligoninę, glaudžiai bendradarbiavo su Joniškėlio ligoninės vyriausiuoju gydytoju Jonu Leonu Petkevičiumi. 1904 m. persikėlė į Panevėžį, 1919 m. su miestelėnų finansine pagalba įsteigė miesto žydų ligoninę, kurioje dirbo vedėju, su sąlyga, kad 50% ligonių būtų gydomi nemokamai. Dar vertėsi privačia medicinine praktika. Jam aktyviai prisidedant įstegtos draugijos: Panevėžio gydytojų draugija, Draugija kovai su tuberkulioze Panevėžio skyrius, žydų sveikatos apsaugos draugija „Oze“, 1922 m. įkurta Panevėžio gydytojų draugija. Nuo 1923 m. organizavo sergančių vaikų vasaros sanatorinė stovyklas, itin aktyviai rūpinosi labdaros lėšų rinkimu. Š.A.Meras mirė 1930. 1998-06-01 Panevėžio centrinės dalies gatvei, kurioje ilgą laiką gyveno gydytojas, suteiktas Šachnelio Mero pavadinimas.
G.Kofmann: garantuoju, jog atminimo lenta daktaro Šachnelio Abraomo Mero 150 metų gimimo jubiliejui bus sukūrta ir įrengta Panevėžio miesto žydų bendruomenės lėšomis. Sutarta su VšĮ Panevėžio infekcinės ligoninės direktoriumi, kad atminimo lenta bus tvirtinama ant ligoninės sienos, nes čia buvo 1919 m. pastatyta nauja Panevėžio miesto žydų ligoninė.
A.Astramskas: reikia peržiūrėti istorinę medžiagą apie miesto žydų ligoninę, nes Panevėžyje miesto ligoninė įsteigta XIX a. pabaigoje. Dėl Panevėžio miesto ligoninės įsteigimo parengsime Kraštotyros muziejaus pažymą.

J.Beinortas. Komisijos narius prašau balsuoti už tai, kad pritarti Panevėžio miesto tarybos narės D.M.Kažukauskienės prašymui dėl leidimo įrengti atminimo lentą daktarui Šachnelio Abraomo Mero 150 gimimo jubiliejui. Atminimo lenta sukūriama ir įrengiama Panevėžio miesto žydų bendruomenės lėšomis ir pastangomis. Atminimo lentą numatoma įrengti ant Vši Panevėžio infekcinės ligoninės sienos, gavus direktoriaus raštišką sutikimą.

Komisijos nariai balsuoja: J.Beinortas „už“,
A.Astramskas „už“
J.Bečelis „už“
R.Lukšas „už“
L.Paškevičienė „už“

NUTARTA:

Pritarti Panevėžio miesto tarybos narės D.M.Kažukauskienės prašymui įrengti atminimo lentą, skirtą daktaro Šachnelio Abraomo Mero 150 metų gimimo jubiliejui. Atminimo lenta sukūriama ir įrengiama Panevėžio miesto žydų bendruomenės lėšomis ir pastangomis. Atminimo lentą numatoma įrengti ant Vši Panevėžio infekcinės ligoninės sienos, gavus ligoninės direktoriaus raštišką sutikimą.

Komisijos pirmininkas

Julius Beinortas

Komisijos sekretorius

Benjaminas Pučkis

PANEVĖŽIO KRAŠTOTYROS MUZIEJUS

Biudžetinė įstaiga, Vasario 16-osios g. 23, LT-35185 Panevėžys,
tel./faks. (8 45) 46 19 73, tel. (8 45) 46 23 31, el. p. panevmuziejus@takas.lt, www.paneveziomuziejus.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 190431446

Panevėžio savivaldybės žymių žmonių,
istorinių datų, įvykių įamžinimo Panevėžio
mieste komisijai

2015-03-17

Nr. (1.18) S-5

PAŽYMA APIE GYDYTOJĄ ŠACHNELĮ MERA

Šachnelis Meras gimė 1865 metais Panevėžyje, žydų šeimoje. Mokėsi žydų religinėje mokykloje, vėliau įstojo į Kauno gimnazijos penktąją klasę ir šią mokyklą sėkmingai baigė. Vėliau baigė studijas Maskvos universiteto Medicinos fakultete. Trumpai padirbęs Černigovo gubernijoje nuo 1891 m. pradėjo privačią praktiką Pasvalyje. Čia teko kovoti su šiltinės, choleros, difterijos ir kitomis epidemijomis. Pats užsikrėtė vidurių šiltine ir kelis mėnesius gydėsi. Bendradarbiavo ir keitėsi patirtimi su kaimyninio Joniškėlio gydytoju Jonu Petkevičiumi, bendravo su Gabriele Petkevičaitė-Bite. Dirbdamas Pasvalyje gydė jame esančio mineralinio šaltinio vandeniu, apie šio šaltinio ypatybes paskelbė straipsnį medicininėje literatūroje.

1904 m. persikėlė į Panevėžį. Be privačios praktikos buvo Panevėžio Marijos mokyklos ir Panevėžio žydų privačios dvimetės mokyklos gydytoju. Aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje: buvo Panevėžio žydų draugijos neturtingiesiems išduoti beprocentines paskolas, Panevėžio žydų draugijos neturtingiems vaikams globoti, Panevėžio dailės mylėtojų draugijų narys, 1907 m. rinkimuose į Valstybės dūmos rinkikus buvo išskeltas kandidatu nuo LSDP ir Bundo, bet rinkimus pralaimėjo.

1918 m. atkūrus Lietuvos valstybę išliko aktyviu visuomenininku. 1919 metais rugsėjo 8 dieną kartu su žmona buvo išrinkti į Panevėžio miesto tarybą, jos nariais išbuvo iki 1921 metų birželio 30 dienos. Š. Merui dalyvaujant įsteigta Panevėžio žydų sveikatos apsaugos draugija „Oze“, Panevėžio gydytojų draugija (Š. Meras tapo šios 1922 m. įkurtos draugijos pirmuoju pirmininku). „Oze“ draugija 1925 metais atidarė nemokamą ambulatoriją suaugusiems ir vaikams, Š. Meras joje du kartus per savaitę priiminėjo du ligonius. Nuo 1923 metų silpnos sveikatos mokiniai buvo siunčiami į „Oze“ draugijos organizuojamas vasaros stovyklas. Gydytojas Š. Meras iš vieno paciento gavo dovanų didelį sodą ir jame įrengė vasarnamį, skirtą mokinių, sirgusių įvairiomis ligomis, sveikatos stiprinimui. 1927 metais jame poilsavo 70 vaikų, o 1929 metais jau 445. Š. Meras kartu su gydytoju A. Didžiuliu įsteigė Panevėžio draugiją kovai su tuberkulioze. Ši sėkmingai veikusi draugija įsteigė TBC dispanserį, prie jo veikė moterų globos komitetas teikęs neturtingoms moterims paramą pinigais ir maisto produktais.

Be to, Š. Meras aktyviai prisidėjo prie ligonių kasų steigimo Panevėžyje, jis vienas iš 1920 m. atidarytos Panevėžio žydų gimnazijos steigėjų ir pirmasis jos direktorius.

Š. Meras sutiko tapti Panevėžio žydų bendruomenės 1919 m. atkurtos Žydų ligoninės vedėju. Tau metu darbo gydytojams tikrai pakako, siautė epidemijos, ligoniai buvo talpinami sinagogoje ir senajame žydų ligoninės pastate. Iš pradžių ligoninėje joje buvo 20 ligonių, 1920 metais jau 60. Š. Meras vedėjo pareigas ėjo ir ligonius gydė be atlyginimo su

sąlyga, kad ligoninės taryba sutiks pusę sergančiųjų gydyti nemokamai. Kasdien ligoninėje jis praleisdavo po tris valandas vizituodamas ligonius, leido ligoninei naudotis savo privataus kabineto rentgeno aparatu ir bakteriologijos laboratorija.

Š. Meras buvo autoritetingas specialistas, domėjęsis profesinėmis naujovėmis, savo iniciatyva vykdavo tobulintis į užsienį, rašė medicininei spaudai, jo priėmimo kabinetas tiems laikams buvo modernus, mielai padėdavo jaunesniems kolegoms, buvo labai kolegiškas ir geranoriškas. Š. Meras buvo be galo kantrus, geros širdies, nuodugniai apžiūrinėdavo visus pacientus, tai kėlė ligonių pasitikėjimą.

Š. Meras mirė 1930 metų kovo 26 dieną. Palaidotas Panevėžio žydų kapinėse. Žurnalas „Medicina“ jo atminimui paskyrė dalį savo 1930 m. birželio numerio. 1933 metais sausio 31 dieną Panevėžio miesto tarybos sprendimu, protokolas Nr. 1, „Perkūno“ gatvė buvo pavadinta daktaro Mero vardu.

Manome, kad gydytojas Šachnelis Meras buvo išskirtinai svarbus Panevėžio bendruomenės narys, demonstravęs didžiulį visuomeniškumą ir pilietiškumą bei pritariame iniciatyvai dėl jo atminimo įamžinimo.

Direktorius

Arūnas Astramskas

Donatas Pilkauskas, tel. 50 50 89

**PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARĖ
MARIJA DANUTĖ KAŽUKAUSKIENĖ**

Panevėžio miesto savivaldybės merui
Vitalijui Satkevičiui
Panevėžio miesto savivaldybės žymių
žmonių istorinių datų, įvykių įamžinimui
Panevėžio mieste komisijai

2015 m. kovo 2 d.
Panevėžys

**DĖL DAKTARO ŠACHNELIO ABRAOMO MERO ATMINIMO ĮAMŽINIMO
PANEVĖŽIO MIESTE**

Prašau inicijuoti įamžinimą gydytojo Šachnelio Abraomo Mero atminimą Panevėžio mieste, įrengiant įamžinimo lentą.

Gydytojo Šachnelio Abraomo Mero atminimo lentos sukūrimas, pastatymas ir atidengimas bus organizuojamas Panevėžio miesto Žydų bendruomenės lėšomis.

Pagarbiai,
Panevėžio miesto savivaldybės
tarybos narė

Marija Danutė Kažukauskienė